

Nr B 248

Av herr Hansson i Skegrie m. fl., om översyn av jordbrukets inkomstförhållanden och förslag till återställande av inkomstlikställigheten mellan jordbrukarna och vissa industriarbetargrupper.

Då principerna för det nya prissättningssystemet för jordbruket fastställdes vid 1955 års riksdag anfördes bl. a. följande synpunkter i en reservation till jordbruksutskottets utlåtande:

Såsom i motionerna I: 558 och II: 688 understrykes, måste värdet av det föreslagna systemet för prissättningen på jordbrukets produkter bli beroende av i vilken mån det kan förenas med den målsättning, som angavs genom riksdagsbeslutet 1947 om riktlinjerna för jordbrukspolitiken. Enligt 1947 års riktlinjer skall jordbrukspolitiken utformas på sådant sätt, att jordbrukets folk erhåller inkomstlikställighet med andra jämförbara grupper. I propositionen framhålles, att detta skall vara målsättningen även vid det föreslagna prissättningssystemet. Enligt vår mening är det av synnerlig vikt, att någon ekonomisk eftersläpning för jordbruksnäringen icke får förekomma.

I reservationen framhölls vidare, att därest under avtalsperioden för jordbruket en mera betydande förskjutning i relationen mellan jordbrukarnas och industriarbetarnas inkomster skulle inträffa borde förhandlingar i syfte att återställa relationen från utgångsläget kunna påfordras. Reservanternas begäran om skyndsamt utredning och förslag rörande en sådan komplettering av prissättningssystemet avslogs emellertid av riksdagen.

Erfarenheterna under den tid prissättningsavtalet varit i kraft har givit vid handen, att vad som framhölls i ovannämnda motioner och reservation var synnerligen välgrundat. En betydande eftersläpning från jordbruket har som bekant uppstått, och det ekonomiska läget för jordbruket är utomordentligt bekymmersamt. De beräkningar som gjordes vid prissättningssystemets införande om att jordbruksbefolkningen genomsnittligt för de tre avtalsåren skulle uppnå inkomstlikställighet med industriarbetarna i ortsgrupperna 2 och 3 kommer uppenbarligen icke alls att förverkligas.

En rad omständigheter har medverkat till att jordbruket nu befinner sig i en betydande inkomsteftersläpning.

De spärregler — 5 och 6 procent-reglerna — som skulle utgöra ett skydd för den beräknade genomsnittsinkomsten har inte visat sig vara tillräckligt effektiva.

Allvarliga avsättningsproblem har uppstått framför allt då det gäller en för svenskt jordbruk så betydelsefull produkt som smöret. Till följd av smörkrisen har mjölkproducenterna fått vidkännas en betydande inkomstminsk-

ning. Även för andra produkter har en nedåtgående pristendens inträtt. Under samma tid har jordbrukets omkostnader ökat genom prisstegringar som, då det gäller produktionsmedel av kapitaltyp, utgör ca 8—10 %. Härtill kommer en höjning av lönerna till anställd arbetskraft med 12—13 %. Samtidigt har de allmänna levnadskostnaderna stigit med ca 9 %, varför realinkomstsänkningen för jordbrukarna torde röra sig om ca 15 %. Det framstår med hänsyn till dessa omständigheter som ytterst angeläget att den åsyftade inkomstlikställigheten snarast återställes. Detta bör ske i samband med den väntade utlösningen av den s. k. 6 procent-regeln. Det är därvid nödvändigt att genomföra en sådan allmän höjning av mittprisnivån att jordbrukarna erhåller kompensation för såväl sina kostnadsökningar som för den höjning i lönenivån som inträtt för jämförelsegrupperna sedan jordbruksavtalet trädde i kraft.

Skulle ej utlösningen av 6 procent-regeln ske inom den närmaste tiden såsom nu kan förväntas och följaktligen jordbruket inte komma att inom snar framtid erhålla erforderliga prisjusteringar, utgör dock det inkomstbortfall som jordbruket burit en längre tid tillräckligt skäl för att prissystemets garantiregler snarast omprövas, så att den under avtalstiden åsyftade inkomstlikställigheten uppnås.

Med stöd av vad som sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte begära en skyndsam översyn av jordbrukets inkomstförhållanden och framläggande för riksdagen av de förslag som erfordras för att återställa den inkomstlikställighet mellan jordbrukarna och de i avtalet åsyftade industriarbetargrupperna som det gällande prisavtalet avsett.

Stockholm den 3 juli 1958

Nils G. Hansson

i Skegrie

J. Onsjö

Lars Eliasson

i Sundborn

Fritz Börjesson

Stig F. Hansson

i Önnarp
